

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

ПРОЛЕТАРИ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ

UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

The Provincial
Library
City

Виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу — Published three times a week: on Tuesday, Thursday and Saturday.

Address:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

PKB VII. 4, 107 (850).

ВІСНОК, 7. ВЕРЕСНЯ 1926.

WINNIPEG, MAN.

TUESDAY, SEPTEMBER 7th, 1926. No 107 (850). VOL. VII.

КОНВЕНЦІЯ УПОВНОВАЖИЛА ЕКЗЕКУТИВУ ЗАКЛЮЧИТИ УГОДУ.

Секретар майнерів А. Дж. Кук повідомив уряд, що Майнерська Федерація готова розпочати переговори.

ЛОНДОН, 3. вересня. — Конвенція майнерів дала вчера своїй національній ексекютиві повне право погодити майнерський страйк. Урядником Майнерської Федерації дано вільну руку в справі платити й годин праці і вони можуть пропонувати всяку пропозицію, яку уявляють за відповідну, але угода має бути заключена на всеравну скалку.

Цих повноважень зажадала ексекютива і конференція делегатів, після довгої сесії, погодувала вчера 557 тисячами голосів проти 225 тисяч наділити ексекютиву такими повноваженнями.

ЛОНДОН, 4. вересня. — Урядовий департамент майнів повідомив сьогодні, що представники власників копалин і вугільний комітет кабінету зберуться в понеділок по полудні в справі скликання конференції між власниками а робітниками.

ЛОНДОН, 3. вересня. — А. Дж. Кук, секретар Майнерської Федерації, вислав до уряду листа, в якому висловлює готовність розпочати переговори в справі заключення всеравної угоди з власниками копалин.

По одержанню цього листа уряд рішив скликати конференцію в справі закінчення майнерського страйку.

ВОЄННІ КОРАБЛІ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ПРИБУЛИ ДО НІКАРАГВИ.

Корабель "Галвестон" проголосив Блауфілдс нейтральною зоною і вона окупована американськими моряками.

ВАШИНГТОН, 3. вересня. — З прибуттям сьогодні рано американського кружачка "Рочестер" до Блауфілдс у Нікарагві, інтереси Злучених Держав будуть подвійно охоронювані підчас боротьби урядового війська з повстанцями за контролю Ед Блауф, що лежить зараз через пристань.

Кілька днів тому американський військовий корабель "Галвестон" проголосив місто Блауфілдс нейтральною зоною і тепер воно окуповане американськими моряками. Злучені Держави кажуть, однак, що вони не беруть участі в спорі, лише охороняють інтереси американських горожан.

Міністерство маринарки заявило сьогодні рано, що кружачок "Рочестер" буде держати наготові додаткових 500 моряків на випадок, якщо боротьба поширилася на нейтральну зону. Кажуть, що в околиці Ед Блауф вже розпочалися бої.

Кількасот американських горожан живуть у Блауфілдс і недалеко нього, де мають великі постоли.

Після двох тижнів боротьби повстанці контролюють північно-східне побережжя. Кі нехай на мета зайняти стратегічну точку Ед Блауф, що лежить коло пристані Блауфілдс.

МЕКСИКАНСЬКИЙ УРЯД ВИГОТОВЛЯЄ НОВИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ.

Католицький єпископат в Мексику каже, що вчинки уряду неконституційні й "пахнуть більшовизмом".

МІСТО МЕКСИКО, 4. вересня. — Міністерство внутрішніх справ виготовляє для подання конгресу законопроект, який обмежує число попів у кожному стейті.

Якщо цей законопроект буде ухвалений і одобрен президентом Калесом, то він усуне недавній розпорядок президента, що викликав спір між урядом а римо-католицьким єпископатом.

МІСТО МЕКСИКО, 3. вересня. — Відповідаючи на заяву президента Калеса, зроблену підчас промови на відкритті мексиканського конгресу, римо-католицький єпископат сказав, що вчинки уряду є неконституційними й "пахнуть більшовизмом".

МІСТО МЕКСИКО, 4. вересня. — Генерал Прімо де Рівера, прем'єр Еспанії, згодився зарядити плебісцит в дні 11, 12, й 13. вересня, щоб населення країни могло висловити своє відношення до теперішнього режиму.

Нова партія — Патріотичний Союз — яка домагалася плебісциту, зажадала також скликання національного зібрання, щоб воно кооперувало в правління країною, і на це прем'єр також згодився.

Недавно були поголоски про неспокої в Еспанії, однак прем'єр Прімо де Рівера заперечив перед представником американської пресою агенції, що в країні бувають якінебудь заколоти.

Недавно тому була також поголоска, що між королем Альфонсом а диктатором де Ріверою наступило непорозуміння, але дотепер нема підтвердження цієї вистки.

(Всі ці прихильні для де Рівери вистки подає американська пресою агенція з офіційних еспанських жерел.)

ВІЙСЬКО СТРІЛЯЄ ДО СТРАЙКУЮЧИХ ТЕКСТИЛЬНИХ РОБІТНИКІВ.

МЕНВІЛ, Род Айленд, 1. вересня. — Стейтве військо стріляло тут вчера до великої юрби страйкуючих текстильних робітників і кількох з них ранило. Військо каже, що страйкері, яких було близько дві тисячі, пробували взяти штурмом міст, що веде до фабрики.

Причиною розриву було це, що компанія спровадила до роботи страйколомів. День перед тим страйкуючі робітники і їх симпатичи в числі 5,000 осіб хотіли дістатися до фабрики і поліція била їх палками та багатьох з них покалічила. Поліція помагала до токійських жертви на допомогу страйкуючим британським майнерам та їхнім родинам.

МЕНВІЛ, Род Айленд, 3. вересня. — Страйк 1,800 текстильних робітників Менвіл-Дженкене Ко. закінчився тут сьогодні, коли страйкері potwierдили угоду, яку заключили робітничі провідники й фабриканти.

Китайський реакційний генерал Ву Пей-Фу арештований власним військом

КАНТОНСЬКА АРМІЯ НАСТУПАЄ В НАПРЯМКУ НАНКІНУ І СПОДІЮЄТЬСЯ, ЩО ЗАЙМЕ ЙОГО ЗА ТРИ ТИЖНІ А ШАНГАЙ ЗА ШІСТЬ ТИЖНІВ.

ШАНГАЙ, Китай, 3. вересня. — Звідомлення з Пекину кажуть, що реакційного генерала Ву Пей-Фу скинено з команданта північних військ і взято під арешт. Його держать на воєнному кораблі на ріці Янцзе. Командантом військ, що воюють проти кантонської червоної армії, є тепер генерал Чан-Ю.

Політичні обсерватори уявляють, що кантонська армія наступає вперед в напрямку Нанкіну і може дійти до того міста за три тижні, а до Шангаю за шість тижнів.

Жертви в місті Ву Чанг, яке заняли Кантонці, були великі. Війська реакційних генералів є деморалізовані, а Кантонці переняті духом побди.

Сун Чунан, губернатор провінції Шангай, постановив ставити опір наступові Кантонців.

Тонців. Чужинці в Шангаю сподіються кризи в скорому часі.

ШАНГАЙ, Китай, 4. вересня. — Заняття Ву Чангу кантонською армією зістало потвержене, але вистка про те, що генерал Ву Пей-Фу, повалений командант реакційних військ, вже не жив, дотепер непотвержена.

Наспівші до Шангаю звідомлення вказують на те, що робляться великі приготування до боротьби між військами реакційних генералів а кантонською армією. Реакційні генерали стягують велику силу війська, щоб поставити опір Кантонцям.

Канонірки супроводжують закордонні кораблі. Уважають, що місонарам і чужинцям не грозить небезпека.

ПІДЧАС ЕКСПЛОЗІЇ В МАЙНІ ЗГІНУЛО 16 МАЙНЕРІВ.

ТАГОНА, Оклахома, 3. вересня. — В місцевій майні наступила сьогодні рано експлозія газу, підчас котрої згинуло 16 майнерів. Тіла дев'ятих убитих видобуто вже на верх і панує пересвідчення, що й решта засипаних є неживі.

Майна, де наступила експлозія, є одною з найбільших в Оклагомі. Тагона, майнерська кемпа, складається з пару шеків, у яких жили майнери зі своїми родинами.

Майна належить до Супіріор Сьюклес Кол Компані.

ЮРІЙ ЧІРЕРІН ВИСЛАВ ПРОТЕСТ ДО КИТАЮ.

МОСКВА, 4. вересня. — Юрій Чірін, радянський міністер закордонних справ, вислав вчера до китайського амбасадора в Москві ноту, в якій протестує проти недавнього захоплення мукденськими військовими властями радянських кораблів і іншого майна, приналежного до східно-китайської залізничі, як також проти заміни радянських прапорів на залізничі прапорами китайського міністерства війни.

Нота протестує також проти того, що китайські власті замінили російських робітників на залізничі Китаїцями.

ПЕТИЦІЯ ДО МІСЬКОЇ РАДИ ПРОТИ КОНТРАКТУ.

Вінніпегські робітничі адремні спільно з Трейдс енд Лейбор Кавнісл розповідали по місті петицію за підписами, яка просить міську раду дати виборцям під голосування пропонуваній контракт щодо закупки містом електричної енергії від Вінніпегської електричної компанії.

Законопроект, авторизуючий цей контракт, є тепер перед міською радою і над ним відбудеться у вівторок (сьогодні) вечером третє читання.

ЕГИПЕТСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ІДЕ ДО ЛОНДОНУ.

ЛОНДОН, 4. вересня. — Єгипетський прем'єр Сарват Паша виїде 8. вересня до Лондону, щоб обговорити з британським урядом чотири точки, що були пошлені для майбутнього вирішення, коли чотири роки тому проголошено незалежність Єгипту.

Сарват Паша бажає продовжати переговори з того, як вони закінчилися в 1922 році. Він каже, що Англія витворила певні нові права для себе, які йдуть всупереч декларації незалежності.

ШКОДИ ВІД ДОШЕВИХ БУР У ЗЛ. ДЕРЖАВАХ.

ШКАГО, 3. вересня. — Хмаролами й повіми навістили Ілінойс, Айову й Небраску та наробили багато шкоди, головню збижжю на полях та залізничних дорогах. Неофіційно шкоду обчислюють на 4 мільони доларів, з чого половина припадає на Ілінойс. Вода позмивала мости й залізні тори, в деяких місцях цілими мільями.

АМЕРИКАНСЬКІ МОРЯКИ В КИТАЮ.

ВАШИНГТОН, 4. вересня. — Воєнні кораблі й моряки Злучених Держав охороняють сьогодні життя й майно американських горожан, zagrożених рожанською війною в Китаю і Нікарагві.

Звідомлення до державного департаменту кажуть, що недалеко Ганкова, в Китаю, ведеться важна боротьба між армією радикального кантонського уряду а військом реакційного генерала Ву Пей-Фу. В Ганкові є американська мазія і бізнесова колонія.

Сьогодні сподіються прибуття до Ганкова ще двох американських канонірок.

ЕСПАНСЬКИЙ ДИКТАТОР ДЕ РІВЕРА ЗГОДИВСЯ НА ПЛЕБІСЦИТ.

МАДРИД, Еспанія, 4. вересня. — Генерал Прімо де Рівера, прем'єр Еспанії, згодився зарядити плебісцит в дні 11, 12, й 13. вересня, щоб населення країни могло висловити своє відношення до теперішнього режиму.

Нова партія — Патріотичний Союз — яка домагалася плебісциту, зажадала також скликання національного зібрання, щоб воно кооперувало в правління країною, і на це прем'єр також згодився.

Недавно були поголоски про неспокої в Еспанії, однак прем'єр Прімо де Рівера заперечив перед представником американської пресою агенції, що в країні бувають якінебудь заколоти.

Недавно тому була також поголоска, що між королем Альфонсом а диктатором де Ріверою наступило непорозуміння, але дотепер нема підтвердження цієї вистки.

(Всі ці прихильні для де Рівери вистки подає американська пресою агенція з офіційних еспанських жерел.)

РІЖНІ ВІСТІ.

А.Ф.П. ЗАКЛИКАЄ ПОМАГАТИ МАЙНЕРАМ АНГЛІЙ.

ВАШИНГТОН, 3. вересня. — Американська Федерація Праці видала другий поклик до свого членства, щоб воно складало жертви на допомогу страйкуючим британським майнерам та їхнім родинам.

УБИТО КОНГРЕСМЕНА НА ВУЛИЦІ МІСТА.

ГВАДАЛАХАРА, Мексика, 4. вересня. — На одній з головних вулиць виявилася тут вчора стрілянина з револьверів, підчас котрої убито конгресмена Ляберто Мезу Лядесму і ранено кілька осіб.

Боротьба велася між двома ривалізуючими політичними групами. Вона виявилася зі спору над громадськими виборами, що мають завтра відбутися в цьому місті.

ПІДЧАС ТАЙФУНУ В ЯПОНІ ЗГІНУЛО 35 ОСІБ.

ТОКІО, Японія, 4. вересня. — Звідомлення до токійських газет кажуть, що підчас тайфуну в центральній східній Японії згинуло сьогодні около 35 осіб. Буря була одною з найбільших в недавніх роках.

Товариші! Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісті"!

ВЕЛИКЕ МАСОВЕ ВІЧЕ РОБІТНИЧИХ КАНДИДАТІВ У ВІННІПЕГУ.

Вудсворт каже, що завдяки двом робітничим послам на минулій сесії парламенту ухвалено більше корисних законів, ніж за чотири роки правління лібералів.

В п'ятницю 3. вересня відбулося в театрі Вокер у Вінніпегу велике робітничє віче, на якому промовляли чотири кандидати Незалежної Партії Праці: Дж. С. Вудсворт з північно-центрального Вінніпегу, А. А. Гіпс з північного Вінніпегу (оба були послы з тих округів), Т. Г. Дон з Спрингфілд і Елен Міка з Ст. Боуфес. Головою мітінгу був Джан Квін, робітничий посол до манітобського провінціального парламенту. Велика зала театру Вокер була виповнена по береги.

Оба робітничі послы заявили в своїх промовах, що завдяки їх настоюванню предложено в парламенті законопроект про пенсію для старців, який потім сенат відкинув.

Вони також причинилися до того, що в парламенті ухвалено поправки до імміграційного закону і кримінального кодексу, які також відкинено в сенаті. При цій нагоді оба кандидати згадали про вінніпегський страйк з 1919 року та про ставовище Мієна, яке він заняв тоді супроти страйкерів і взагалі робітників.

Говорячи про місцеві відносини, Гіпс заявив: "Наші опоненти очевидно можуть розкидати грішми. В північному Вінніпегу вони влаштовують ночами піяцькі партії, щоб дістати голоси. Я знаю доми і скелі, з яких пиво розливається по округу, щоб затуманити уми робітників перед днем виборів".

Вудсворт сказав, що в Оттаві два робітничі послы мали в своїх руках парламентарну перевагу. В наслідок цього на останній сесії ухвалено більше корисних законів, ніж за чотири попередні роки правління лібералів.

Кандидати Дон і Міка, які перші промовляли на мітінгу, вказували головню на konieczність голосування в день виборів на робітничих кандидатах та закликати до солідарности серед робітників.

ПІДЧАС ЗЕМЛЕТРУСУ НА ОСТРОВІ ФАЯЛЬ УБИТО 30 ОСІБ.

Матеріальну шкоду на острові обчислюють на мільони доларів. Землетрус знищив у Горті 4,000 домів.

ЛІСБОНА, Португалія, 2. вересня. — Губернатор Горти повідомив португальський уряд, що підчас сильного землетрусу, який навістив у вівторок Азорські Острови, згинуло 30 осіб і 400 було ранених. На саму Горту припадає дев'ять убитих, а решта походить з інших місцевостей.

ЛІСБОНА, Португалія, 2. вересня. — Губернатор Горти повідомив португальського уряду внутрішніх справ, що землетрус знищив у Горті 4,000 домів.

"Багато родин є без покори", говорить в комунікаті губернатора. "Вид страшний. Шкоди будуть виносити мільони доларів".

Деякі села зістали цілком знищені землетрусом. Забавить тижнев час, аки можна буде знати дійсне число убитих. Шкоду в самій Горті обчислюють на мільони доларів.

Землетрус дався відчутти на шлому острові Фаяль, головню в Горті й околиці. Португальський уряд вислав військовими кораблями допомогу.

КОНГРЕС ПОЛЬСЬКИХ ПОПІВ ПРОТИ УРЯДУ ПІЛСУДСЬКОГО.

ВАРШАВА, 30. серпня. — Польський католицький конгрес, що відбувається тут впротр днів, перемінився в політичну демонстрацію проти польського уряду.

На конгресі виступила група попів з домаганням ревізії подругого закону та допущення розводу. Всім делегатам було відомо, що за цєю пропозицією стоїть польський уряд. Проти пропозиції піднялася страшна буря і її відкинено подавляючою більшістю голосів. Підчас дебати приходило до гострих виступів проти уряду, промовці вказували на занепад родинного життя в Польщі та приписували його деморалізації, що панує в польській політиці.

Велика процесія вулицями міста, що відбулася другого дня конгресу, явнд мала на меті запротестувати проти травневого перевороту ПІлсудського. В поході взяло участь до 20,000 учасників з полами й церковними достойниками.

Рівночасно на Шлеску відбулася конференція політиків правих партій, на якій виступив бувший прем'єр Вітос і яка ухвалила осуд для травневого перевороту.

ПІлсудскі зараз, відплатився правим партіям за цей напад у той спосіб, що спеціальна урядова комісія міністерства фінансів, яка розслідувала урядування генерала Корфанто, зажадала від нього резігнації з президента директорії Горішньо-Шлеського Банку, бо Корфанти безправно кавав видати нові банкноти на суму 2 мільони злотих. Корфантому закладають також, що він зробив великий маєток підчас свого урядування.

Тепер усі сподіються виступу зі сторони Корфанто.

Не забувайте про пресовий фонд української робітничої преси в Канаді!

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

Газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень.
Видве Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на роє вулиці Пчірчард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман. Ю. Ляльчак, голова.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

РОБІТНИЧІ ДЕЛЕГАЦІЇ В РАД. СОЮЗІ.

Ік минулого року, так і нині, цілий ряд робітничих делегацій з європейських країн відвідує Радянський Союз. І не тільки європейських, але й азійських, навіть зі Злучених Держав вибирається в дорогу до Радянського Союзу робітничі делегації. Крім робітничих, їдуть також делегації від культурних європейських установ, їдуть бізнесові делегації з Німеччини, Англії, Америки. Ось недавно в Ленінграді відбувався міжнародний конгрес єсперантистів, на якому були представники від 23-ох країн. Подорожують ті делегації від одного кінця радянського краю до другого, їдуть на Україну, на Кавказ, до Туркестану, на Сибір і не бояться "повстань", якіж так потіпають себе тулолобі українські патріоти в Канаді.

Населення Харкова вітало 14. серпня в себе німецьку робітничу делегацію в складі 34 осіб. Делегація ця відвідала Ленінград, Москву, Тулу, приїхала до Харкова, де оглядала найбільші фабрики, заводи, научні інституції. З Харкова — в Донбас, на Кавказ, на Урал, і так по цілому Союзі.

Вітаждали в Москві на Україну, делегація імкнута в московських газетах такого листа до робітників червоної Москви: "Робітники червоної Москви!"

"Ви видивили найсердечніший братський прийом другій німецькій робітничій делегації. Протягом багатьох днів ми мали змогу вивчати умови й обставини на московських фабриках, виробничій й в майстернях і дивуватися вашому будівництву. Все, що ми хотіли бачити, показано нам. Ви дали нам доступ до всіх ваших установ. Ваші лікарні, будинки відпочинку, ваші досягнення в ділянці культурної праці можуть служити нам за приклад. Розуміється, ми мали спробу в багатьох місцях констатувати недосконалості. Ми знаємо, однак, що їх треба приписувати наслідкам імперіалістичної та громадянської війни. Ми певні, що в найкоротшій часі ви усунете і подолаєте ці вади. Ми маємо тепер по вашій країні і хочемо вивчити обставини на Україні, в Криму, Добриччині, на Уралі та на Кавказі. Ми гадаємо, що і там нам дадуть змогу вивчити вашу працю і ваше будівництво. В усіх царинах громадського життя ми бачимо наслідки колективної праці та єдиної волі радянських робітників та селян."

"З нашого короткого перебування в Ленінграді і Москві ми винесли переконання, що робітництво, скинувши капіталістичне панування, має змогу привнести себе державному будівництву і створити умови, що відповідають інтересам більшості людства. Тут у вас ми бачимо, що ви їдете наперед, в нас же в Німеччині ми бачимо, як обставини не дають грішити. Стан робітництва цораз гіршає. Господарство провадиться в інтересах невеличкої верхньої капіталістичної. Все це коротке перебування в вашій країні робить нас ще більш певними, що по поверненні до Німеччини ми не тільки будемо говорити правду про Радянський Союз, а будемо борюватися за те, щоб німецьке робітництво наслідувало вас. Хай живе єдність міжнародного пролетаріату! Хай живе бойовий союз німецького та радянського робітництва!"

Коли німецька робітничая делегація прибула до Харкова, то Всеукраїнська Рада Професійних Союзів палко привітала від імені одного мільйона шістьсот тисяч своїх організованих членів "Другу братську делегацію німецької робітничої класи в честь її прибуття на Україну".

Згадувати в пресі німецького й українського мовами всі ті ліхоліття, які пережила Україна в тисках царату, в часі європейської та громадянської війни, і в цих умовах прийшлося Україні відбудувати, Всеукраїнська Рада Професійних Союзів каже:

"Наша справа це не тільки справа робітників України й РСФРР. Це справа всього міжнародного пролетаріату. Буржуазія хоче це розуміти. Ось чому в усіх країнах уся буржуазна преса поширює про нас так багато брехових і наклепів. На наш превеликий жах, преса реформістів і соціал-демократів не відстає від неї у шій справі, виступаючи ще, крім того, під ім'ям робітничої класи. Тим більше ми радіємо, коли безсторонній шір братів пролетарів перевіряє й оцінює нашу роботу, по брацькому вказує на хибні радючки укупі з нами — до єднаннями. Ви приїхали до нас в ці дні героїчної боротьби англійських майнерів. Приїждяйтеся на наших фабриках і заводах у відповідь до того, як реагує гудна робітництва на ці події."

"Приїждяйтеся, з яким захопленням провадиться збори, яка велика неспівність до класових ворогів. Як великі сум і гнів з приводу кожної помилки керівництва боротьбою англійських пролетарів. Приїждяйте і ви побачите на конкретнім прикладі, що гасло єдності міжнародного професійного руху, це справжнє масове гасло, що за ним стоїть справжній маси українських і руських пролетарів. Ви побачите, що це гасло для них не абстрактна фраза, а справжній бойовий клич боротьби."

Здається, до чого поясненнє не треба. Тут, як в зеркалі, видно, як бездуло брешуть капіталісти й їх наймити про повстання в СРСР, та про те, що там чужинням нічого не покажуть. Десятки різних делегацій що року відвідують Рад. Союз, оглядають його економічне, політичне й культурне життя. Цього року в міжнародній день молоді відвідають Радянський Союз делегації організованої молоді різних європейських країн: А в осені приїде навіть делегація молоді Японії.

Німецький делегат на конгрес єсперантистів в Ленінграді переслав від німецьких піонерів киявським піонерам такого листа: "Дорогі товариші, піоніри м. Києва! Центральний Комітет Союзу юних спартаків, що об'єднує 20 тисяч німецьких піонерів, доручив мені привітати киявських піонерів. З великою радістю я виконую це доручення й жалкую, що не можу відвідати вас особисто."

Цей великий робітничий солідарності ніяка сила в світі не повалить, ніякі брехні та провокації не захитають. Ця солідарність кує велике майбутнє пролетаріату, мостить шлях працюючим до боротьби за повалення капіталізму, а встановлення комунізму.

ДІЯЛЬНІСТЬ РОБІТНИЧИХ ПОСЛІВ У ПАРЛЯМЕНТІ.

VI.
Протягом минулої сесії парламенту не було майже тижня, в якому не порушено б у якійсь формі вніпінгетського страйку. Деякі послы заявили, що їм вже навчилися слухати "про страйк". Однак Вудсворт і Спрінгфілд, Томас Гей, який тепер кандидує в тому самому округу.

Новий законопроект, предложений у парламенті, який мав скасувати поправки з 1919 року, остаточно перейшов у парламенті поміж опозиції консервативних послів. Але коли він пішов до сенату, його там відкинено. Консервативна більшість в сенаті хотіла задержати ці поправки і відкинула законопроект про Іх скасування так само, як і законопроект про скасування поправок до іміграційного закону. Консерватисти в сенаті зробили те, чого не могли зробити консерватисти в палаті послів. І ті самі сенатори, що вбили цей законопроект і інші законопроекти, яких домагалися робітники, виступали нині на тій самій платформі, що й консерватисти у Вінніпегу, та апелюють до робітників, щоб віддали на них свій голос. Вони думають, що робітників можна дуже легко обдурити.

Побачимо, що станеться 14. вересня, коли робітники віддадуть свій голос.
А. А. Гіне,
робітничий кандидат.

НА ШПАЛЬТАХ ГАЗЕТ.

Перевертають до гори дном.
Віденська газета "Ді Штунде" лише про стан України під Польщею таке:

"Кожного, хто тільки є українського походження й перебуває на посаді в польській армії чи то в польській державній установі, усіх членів родичих урядовців, членів українських організацій, навіть співачів та гімнастичних товариств, редакторів українських часописів, мовлять, що належить до своїх студентських товариств і т. ін., арештують, не розбираючи, навіщо й ладно, а їхні помешкання перевертають до гори дном."

Таке життя під Польщею.

"Революція морального оздоровлення".
Київська "Пролетарська Правда" з приводу характеристики цієї віденської газети пише:

"Ця славетна діяльність польського уряду є ще один наслідок "революції морального оздоровлення", душею якої є пан Пласуцькі. Отже і в національній справі, як і в інших, уряд Пласуцького — Бартеля нічого не додає до старого, від якого стонем стонуть усі "хреси", а особливо — Західна Україна. Хіба ці методи переслідування українських селян та інтелігенції, що їх уживає тепер польська поліція, позначаються чимсь новим? Та сама brutalність, що й раніше, те саме беззастовне зневажання людської гідності, ті самі провокаційні засоби: хіба, що тільки у всьому цьому ми бачимо більший досвід, що не як у наслідок доволі гнобительської праці, повинен давати себе в знаки?"

"Коли не можна битися, треба годитися".
Німецькі й французькі промисловці погодилися. Преса Франції, Німеччини й Англії заговорили вже про угоду. Французька газета "Журналь" з приводу цього пише:

"Дві причини пошкодили французькій промисловості розгромити німецьку важку промисловість, що по справедливості мусла б полатитися за війну, що її вона підготувала. Причини ці ось які: по-перше, намагання одержати з Німеччини репараций, а по-друге, потреба в німецькому ринку для лютаринського металургії. Раз не можна битися, треба годитися. Наслідок угоди є організація тресту, що діявуватиме ціли. Англія поки що не бере участі в комбінаті, проте мало можливо, щоб вона почала боротьбу, Англія уже вступила до "рейкового картелю" (об'єднання) і бере участь у суперництві, що почалося між Європою й Америкою."

НАШИМ ОРГАНІЗАЦІЯМ НА УВАГУ.

В останніх кількох тижнях я отримав від багатьох відділів і членів наших організацій чимало листів, адресованих до Агітпрокму і приватно до мене самого, з такими просьбами, домаганнями і питаннями, що на полагодження їх, поза всьою моєю регулярною працею, потрібно цілих місяців часу. Я не маю тут на увазі таких листів, що в них пишеться про справи, які зовсім правильно відносяться до Агітпрокму. Полагодження таких справ я зараховую до моєї регулярної праці. Говорю тут про листи в таких справах, з якими належало б звертатися в зовсім інші місця і на зовсім інші адреси.

Пишіть до кожної організації окремо.
В "УЛРВ" не раз вже зверталося увагу на це, щоб зі всіма справами звертатися прямо до тих організацій, до яких ці справи відносяться. Багато з цих клопоту мають редакції і адміністрація наших часописів. До них пишуть такі листи і в таких справах, що відносяться до різних місцевостей, а то й поза місцевих організацій, інституцій, видавничих і подиноких осіб і вимагають відповідей, яких ні редакції ні адміністрація дати не можуть. Листи такі приходять не лише від читачів і нечленів наших організацій, а часто і від самих організацій. З цим самим, як і переконався, доводиться зустрічатися і Агітпрокмові.

Від чого треба відвчитися. Коли потрібно довідатися про якусь справу від даного відділу котрої небудь з наших організацій, то не пишіть про це до редакції, ні до адміністрації часопису, ані до Агітпрокму, але прямо до того відділу, до якого у вас є діло. Не просіть, щоб переказати комусь це або те, але пишіть до нього прямо на його адресу. Інша річ, коли не знаєте адреси, то за нього може спитати. Коли пишете, наприклад, до Агітпрокму, то не адресуйте листа до Провінціального Комітету ТУРФДМ і навпаки, бо це окремі організаційні тіла, що мають окремих секретарів і окремі адреси. Не шийте також справ рідних організацій в одному і тому самому листі, хіба що ці справи мають якийсь зв'язок між собою. Взагалі старайтеся притримуватися певного порядку, що значно допоможе успішному і скорішому полагоженню цих справ, з якими звертається до організацій, їхніх зарядів чи то до подиноких відповідальних урядників.

Ці уваги я надіслав для наших організацій, але їх повинні запам'ятати собі також і подиноки члени й членкині наших організацій, а навіть подинокі читачі нашого часопису. Всім вони пригодились, коли потрібно буде звернутися в якій небудь справі до котрої небудь з наших організацій або їхніх зарядів, а також до котрого небудь з наших часописів. Дбаймо про порядок у всьому, бо він допомагає нашому успіхові.

М. Попович,
Торонто, 3. вересня 1926.

ПІД П'ЯТОЮ РУМУНСЬКИХ БОЯР.

Комітет по обороні жертв білого терору на Балканах разом з Комітетом Бесарабії виступав в Парижі величезні протестаційні збори проти режиму окупачів і румунізації Бесарабії. Промовці, що один за одним виходили на трибуну (Жан Лонче, Анрі Барбюс, Ваян Кутуре, Поль Луї і інші), представники французького культурного громадянства, змальовували картину страшенної терору, що за владу Румунії розвиває на Бесарабії.

Резолюція, що її одностайно прийняли величезні збори, гавніть перед усім культурним світом режим Румунії, що надмірними податками, терором і т. ін. приводить Бесарабію до голоду, злиднів та політично-соціальної неволі. Ціль, яку ставлять собі нинішні правлячі Румунії — говоритися в тій резолюції — є за всяку ціну зрумунизувати Бесарабію, себ-то винищити українські, російські та єврейські елементи через масові вбивства, голод та насильну колонізацію краю. Таким чином вони надіяються здійснити висловлену одним із них (румунізаторів) думку — побачити "Бесарабію без Бесарабії". Збори підносять свій голос за плещіння для населення Бесарабії, що само має вирішити свою долю.

ІНСТИТУТ МАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ НА УКРАЇНІ.

В Києві організується перший на Україні інститут матеріальної культури для підготовки молодих вчених, дослідників і професорів історії матеріальної культури для вищої школи.

Світлася така демократія. Більшовицька диктатура це наслідство, гетьманська на пси здає, нема така, як "дійсна" демократія — так по вчав нас не раз "Укр. Голос".

А в його останньому числі з редакційної статті відвідуємо, що навіть в Канаді нема ніякої демократії, а є лише "державне корито".

"Анекти гад" — так пише "Укр. Голос". Ось як пише: "Різня між партіями була більше в тім, що одна група людей була при ДЕРЖАВНІМ КОРИТІ, а друга група старалася їх відшукати на бік, щоб самим стати до КОРИТА. А що до КОРИТА можна було дістатися, згадавши при КОРИТІ можна було одержати тільки при помочі голосів, то, і т. д. ("Укр. Голос" з 1. вересня).

Підчеркнення корит — наш. Виходить після "Укр. Голосу", що в Канаді замість державної влади, є державне корито. А ті люди, що стоять при тому кориті є...

Ну, хіба ж ви не знаєте, для кого корито існують на світі? Фе, панове з "Укр. Голосу", та й ото так про демократію?

Направник польських фінансів, американець Кермерер, приїждяє з Варшави до Львова і до нього "на розмову" зголосять українські "фінансісти". Але Польки не допустять Українців до "професора" Кермерера.

Тепер "Новий Час" грозить Полькам, що як Кермерер дізнається, що вони не допустили до него Українців, то він їм намілить толову.

Блаженні віруючі...

Папа римський, після того, як сказав у всіх костьолах понагнати на Адама штаня, а на Еву спідницю, почав борюватися з сучасною частиною населення Євнного полу.

Приходять-бо жінки до костьола в коротких сукенках і з голыми плечима і виводять в спокую слуг божих. (Знаємо вже, як Назарук мовився на євхаристичному конгресі в Шикаго.)

Приїхала в Рим Англічка до костьола св. Сильвестра помолитися. Стала перед вівтаром навколінні й — муви перекрж по німецьки: "А рукавиці у неї відтіли "по самісенське" тпруте."

Молитесь.

Пришшов до неї єксондз і сказав забратися з костьола з голыми руками. Жінка молиться.

Привів єксондз двох жандармів і сказав виворудити їх з костьола.

Глянули карабинери на білосніжні руки жінки і... відмовилися...

Єксондз наробив крику... Хотів сам вивести жінку, але тоді йому прийшлося бі диткувати до голых рук жінки... А єксондз — не електротехнік.

Єксондз почав кликати прислужних, щоб помогли йому вивести "голу жінку, що своїм виглядом осквернює святість костьола".

Публика зрозуміла навпаки... Вона викинула з костьола єксондза...

Якийсь "Робітник" розплакався в "Укр. Голосі" на більшовиків і каже, що буде читати "всіх книжки й роздумувати над прочитаним".

Нічого читати й роздумувати над прочитаним, треба мати на карку людську голову, а не голову капусту.

— Пане Куркулєнку! — Чого? — Як перечитавши редакційну статтю в передмінулому числі "Кан. України", знаю вже на кого маю голосувати. — На кого? — На кандидата. Куркулєнку.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ЗАПОВІДНИК НА УКРАЇНІ.

1. Рибалки.

Мерехтять небо мільонами зір. Чумацький шлях на південь стомлено ліг, віз виблискуює колесами, а Відлосожар грає вогнем таємним. Глибоке, глибоке небо, а немов-би ще глибоше Дніпро цієї ночі. Дня нема! Глибині, глибини, глибини!!! Немає берегів, нема зелених дугів, нема високих круч, а зацілувало небо землю, приголубило, полюбило воду холодну та землю росину і є тільки ніч над спокійними землями. Ніч, немав дустка, і в ній все живе. На косах гомонять рибалки, вогнище червоним язиком у небо днетися, грає червоний відток на воді, під кручою темною самітним огником виблискуює Прохорівська пристань, а селом молодий голос співає, нім лякаючи.

— Ой похололо, ой похололо Та біля ста-а-ну кіними...

Ніч льотно пісні тієї дослухається, а тоді повертається вухом до другого села...

— Іхав, чума сі-рими во-о-о-лами На полура-а-бок схи-и-лиси. Він своїми ка-а-рими очима, — На сірі води дивився...

Пісня лягає рідном на воду, дози густи слова підскакують:

— Ой, вули мої, сірі, полові. Хто над ва-а-а-ми па-а-ном буде.

І тремтять дози, холоде пісок, грають обмети дужче, і нічний птах "бугай" десь у болоті на пісню озиряється...

Зорі кружляють небом і водою...

На Дубовому острові рибалки перемети кладуть давно, а коли дні Дніпрове рясно витки перемета вкривають, коли в корчах конає риба, йде смачка розмова на Дубовому острові. І коли холодна ніч уже не лякає, а приваблює, тоді старий рибалка Савка Гладкий кинчає своє оповідання, що вчора його на Залізній косі не встиг закінчити:

2. Коров'ячий пляж.

Семен Гура довго сточує дозве лико, довго привяже його до кочетів*, довго чухає подряпане праве плече своє, а тоді відштовхує човен від берега... Перелякана риба прожогом плигає в бок, роздратовані великі Дніпрові жаби ховаються під водою глибоше, човен тремтить... Семен Гура чекає, коли вода вирівняє човен, вичає лико до пояса і перекидає його через плече, далі лико вирівнюється, човен спинається, а потім Семен Гура, напружуючи все тіло, ступає вузькою стежкою, лико тремтить, і човен починає плисти проти води...

Бренить вода під човном, жорстоко дає Семен Гура прикрутити стежку, що з під ніг тікає, і сміється пекуче сонце високо в небі... Минає село, минає косяк, сповинає вода острови зелені... Прохорівка, Келеберда, Пекарі — села; Ковалівки, Прохорівка, Дубове, Кумина — острови; Пекарська, Гола, Коров'яча — коси... Ще рано, сонце...

* Кочети — гребка для весла

це тільки-тільки звелось, а проте на косах життя вже йде... Семен на якусь хвилину спинається, льотно до Голої коси додивляється і, сплюваючи на лисок жовту слину, каже:

— Де та дачна сарана й береться... Ізуть і ізуть тобі на дачі... Ціні загвинтили на все до гудзика, день цілий на піску животи парять, на сонці вигривають... Ніде прямо й скотині постигудуватись, ніде в обідній час годину постояти... Там були коров'ячі пляжі, а тепер он вони пляжі поробили... Лежать між коровами, мов-би святи...

Семен, не боючись чьми, холодері й тифу**, не воду Дніпровою, а тоді човен рушає далі...

Починається Канівська гора, власне, не Канівська гора, а ситнява гір, ярів, байраків...

Парує Холодний Яр, від якого в день і вночі холодний вітерець поривається до Дніпра; зеленими кущами відмежувався від Дніпра Княжий Яр, самітний смить, ще Марій Яр-Кожаний верещить пташми веселими, біля самої Могили на сторожі обліг навкружі Чернечу гору — Мелашчин Яр...

Вище в небо кортить сонцю, падає воно блакитно-прозорі хмари, зазирає в яри, на водгдешевим намістом нерівним розсипається...

3. Могила.

Коли їхати до могили з Київля, тоді вона пісня ривних берегів Дніпрових виривається по-між ярів і менших гір і несподівано вражає вас красою своєю... Коли-ж до могили ти хочеш їхати знову, від дугів, тоді що-хвилини око драгують нова й нова краса, милують око жовтобілі коси, холодком дишають на вас яри, будиним життям квітнуть садки, весело всміхаються гори і, нарешті, могила поволі вириває з-поза гір, садків, чарує вас... Ще зда-

лік видно, як високо в небо зазирають тополи, здалік видно Чернечу гору, що-хвилини роете вона перед вами... Семен Гура кинчає об пісок лико, підтягає на косу човен і лягає тут-таки на вогім піску... Від Дніпра, аж до могилки нетюкою тоненькою стежка... На стежці камінь рясно поспала вода Дніпрова... Далі ворота і простий напіс — могила Т. Г. Шевченка... Перед очима — Чернеча Гора... Важко підіймається сходами, що хвилини доводиться спочивати, повертати обличчя назад і бачити, як перед очима чим-раз ширше розгортається Дніпро, чим-раз дає бачити око дуги полтавські, чим-раз ближче шлях до могили... Коли ноги зовсім відмовлять, коли серце 'от-от спитися, коли в усій величності своїй розгорнеться Дніпро, коли здається, сонце стає у вас над головою, — тоді... ви на могилі Т. Г. Шевченка. Гостро пахнуть квітки, достигають груші на дереви, схилиються тополи над могилою в тузі великій, і на небі чорним шлуєтом виривається високий постумент погруддя великого Кобзаря — мертвими очима в Полтавщину дивляється... Без краю просто, і зродився: Тарас Шевченко. Народився 25. лютого 1814 р., помер 26. лютого 1861 р. Кільки барелефів, Кобзар-бандурист, маленький Тарас і п'яничка-гаджак... та й усе!

Палили села, катували селян, гвалтували жінок... Поки не ростоптали все. Поки не завдали і буюковинські робітники і селян на нові тортури, поки не зігнули їх знову, поки не наділи нових колодок і на шию... "Цивілізований" світ плескав цей "музик". Він ухвалив цей грабунюк... Він віддав Буюковину на поталу Румунським боярам. Дяк-же, Румунія боролася з більшовизмом... А крім чужих коштів, знайшлися й свої люди, що стали в міру своїх сил та розуміння допомагати насильникам. Так бо мусило бути. Вся мова йде лише про те за скільки за те удростоїлись ласки від пана — прийти до Румунського парламенту... Імена-ж їх суть — пан Лукашевич, пан Лисан, пан Велигар-

ський і дан Смерчинський... Використавши цих ренегатів, кинувши їм шмат гнилої ковбаси, що було потрібно підчас передвиборчої кампанії, — за-раз генерал, Авереску, теперішній владика румунських "узілищ" і не дивиться на своїх спільників... "Парляментарі" скаржаться: — Нас, мовляв, покривдили... Вони навіть в "опозицію" до Бухаресту хочуть стати... Хоча відомо, що Лукашевич і Лисан пройшли до парламенту Румунії як полігачі румунських панів та зрадники свого народу, — то-ж не за українізацію школи, а за румунізацію її мають боротися пани-депутати румунського парламенту... Отже їхнє ремство — крокодилські слюзи, за прислів'ям, — бачили очі, що купували... Фон Лукашевич каже, що ми зробили поступки, то румунський бояре теж мають чимсь поступитися... І лякають: — В найближчих часах — заявляють вони — об'єднавши всіх сил було би як раз на місці, а шовінізм Румунії не принесе державі ніякого добра... Іншими- словами "наємник" хоче тікати... Та чи це серйозно... Чи не є це просто бажання випрохати нового шматка ковбаси... Припустім, що Авереску його кине. А як ні? Що тоді?... Але ми певні, що у "наемника" не стане духу повстати за свого пана. Він і далі-тикати-ме його чобіт... Така бо його природа... — П. Лисовий

3 ПОЛЯ НАУКИ Й ТЕХНІКИ.

БОРІТЬБА З ДИМОМ У МІСТАХ.

Сучасне місто оточує хмара диму: повітря отруюють рештки палива. Доповідь вугільної комісії Англії вирахувала, що в Англії що року димари фабрик викидають 3,000,000 тон сажи. Це дорівнює кількості вугілля, що добувають в Англії в нормальних умовах на протязі трьох днів. Отже, мільон робітників Англії працює на протязі 3-ох днів року над тим, щоб отрувати повітря англійських міст.

Проф. Дарсонавалд у Парижі недавно зробив досліди над порохом, що носить у повітрі та осідає на вулицях і в приміщеннях. Він улаштував спеціальний апарат, щоб збирати цей порох по різних містах Парижа. Осадки, що було зібрано в центрі Парижа на протязі місяця, було проаналізовано. Вага цих осадків складала 12,3 грама. Більшу частину осадку складав вугільний порох. Крім того, було знайдено силіцій, сірчану кислоту (25 відсотків), хлор в незначній кількості. Отже, у тому порожі багато шкідливих для здоровля річовин. В міру набирання до фабричних кварталів, кількість шкідливих для здоровля річовин зростає. І в фабричному кварталі в повітрі кількість хлору та сірчаної кислоти досягла максимуму.

Таке явище примусило санітарних техніків звернути увагу на боротьбу з димом заводів та порохом, що отрує людський організм. За останній час стали брудувати на фабриках та заводах прилади, що затримують недовгорілі продукти, (а вони й складають значну частину диму). Потім недовгоріле паливо спалюють і добувають теплоту. Але за останній час натрапили на новий спосіб затримувати дим та ріжний порох по заводах. Порох почали піддавати відновлю позитивної або негативної електрики і часточки ріжних матеріалів, заряджені протилежною електрикою, приставали до відповідних приладів. Спроби, що було зроблено в цьому напрямі, дали дуже добрі наслідки: димари фабрик не випускають вже диму, а служать лише для протрвту у пічах.

Таке явище примусило санітарних техніків звернути увагу на боротьбу з димом заводів та порохом, що отрує людський організм.

Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісті"!

РОСКОПКИ ДЕСЯТИННОЇ ЦЕРКВИ.

Археологічний відділ академії наук в Києві 12. серпня почав розкопки Десятинної церкви на місці колишнього дому князя Трубецького. Тут гадують знайти великі цінні матеріали, що дали-б ключ до виявлення ріжноманітних боків життя й побуту велико-княжої доби.

Уряд дав Академії Наук потрібні для розкопки кошти. Історичний музей бере на себе витрати на фотографування матеріалів. Розкопки тривають 2 місяці.

Не забувайте про пресовий фонд "Українських Робітничих Вістей"!

ЧОРНИЙ ВУГІЛЬ.

Не життя, а тільки чорний порох — а в руках, у серці, в голові... Що-ж, коли у шахтах, мов у норах, доведеться додати цілий вік! Цілий вік замість огнів у очах блимає каганець підземних мук... Тільки часом привидом морочить потойбічний прекарний гук. І коли повзеш під стелею важкою і довбашеш кайлом чорний антрацит, иноді здається, що над головою шось ясне й нестримане горить. І тоді огонь кров'яземлю вибухає із широким, кованим грудем: "Страйк!" гуде і мчить безкрає задику рук, сердець, голів, очей. "Страйк!" і ніби блискавка упала у підземні норах на суровий вид. Але знов схилилися, і кайло рвало, ніби душу, чорний антрацит... Та на цей раз годі бути кротами, що ні бур, ні сонця, ні зірок. І розкривши очі прапорами, — не юрба, а вугільний потік! Щоб не гуділи ще більше спини (чорний вугіль — на весь вік вага) не набавим більше ні хвилини, не уважим більше ні шага!... Тільки... чом так довго вглядати з-за кварталу полум'я мети? З голоду вмирати немовлята, а за ними привидом діди... З голоду запався чорний обрій, і уже на захід сотий день. Страйкуємо! Ти єдиний робіш для набитих і тугих кишень! Але серце зрештою не стерпить, загориться чорний вугіль рук. Бо-ж недарма вже й засохлий череп як ніколи з голоду ошу! Бо-ж недарма чорний вугіль серця вже на попіл геть перетворив! І, здається, звідти розгортається многоликий й нестримний Гнів. З очей не жовтий огник згоди чорний вугіль помсти потече... Страйкуємо! Не вертай з роботи мавцем у темряві ноцей! А поки-що каменем звисає чорний вугіль рук, сердець, голів... Голід, Холод... Та нежже чекає той-же сором і твоє синів! М. Терещенко.

І. Ю. КУЛИК. СУЧАСНА УКР. ЛІТЕРАТУРА Й УГРУПОВАННЯ В НІЙ.

(Продовження.)

Отже ми бачимо, що селянські письменники бажали бути спільниками пролетарських митців, продовжуючи працю серед селянських мас; це завдання вони й виконували по змозі активно й широко. Подавши з невеличкого гуртка в кільканадцять юнаків, "Плауг" з квітня 1922 р. до наших днів зріс у велику, масову організацію, що має свої філії, гуртки, студії по всій Україні й видає та розповсюджує дуже велику кількість творів селянських письменників. Вечірки "Плауга" збирають в Харкові й на провінції сотки слухачів, кількість прихильників і читачів творчості "Плаугу" все побільшується. Існує при "Плаугу" й секція західно-українських письменників, що у неї входять Михайло Левицький, В. Атаманюк, В. Яблуненко й інші письменники-Галичане.

"ГАРТ".

Селянські письменники зорганізувались. Але вони потребували керівництва з боку письменників пролетарських, які-б своєю творчістю подавали приклад плужанам, не допускали в останніх збочень та ухилив, вели-б їх за собою. Тимчасом, утворити організацію українських пролетарських письменників було значно трудніше, ніж об'єднати селянських. Як ми вже

згадували, робітництво на Україні було зрусіфіковано, воно до революції майже не-аживало української мови. Царський уряд, при допомозі школи, преси, церкви й всіх своїх засобів намагався вирити прірву між містом і селом, не дати робітникам можливості сполучитись з селянами для спільної боротьби проти спільного ворога — царату й буржуазії; робітникам роками було товмачено в голову, що "хадли" — це "внутрішні вороги батьківщини", низша нація, нездатна до справжньої культури. Як скинено було царат і наступило панування української "національної влади" — Центральної Ради, котра виступала від імені українського народу, розстрілювала робітників, — це збудувало у невідомої частини робітництва ворожечу до всього українського.

Радянська влада приступила до активної українізації міського населення, робітництва, але все-таки спочатку робітникам часами здавалось, що українська мова непридатна для творення справжньої літератури, мистецтва, бо в попередніх роках вони звикли дивитись на неї, як на "просту сільську балачку". Отже, перед невеличкою групою українських пролетарських письменників стояло завдання — не тільки творити пролетарське мистецтво, але й привчати до нього робітничі маси, підготувати, виробляти читачів для творів того мистецтва. Завдання було нелегке, бо доводилось борюватися заборони й пересуди, витворені багатьма роками; але пролетарські письменники, свідомі того тягара, що брали на себе, все таки, вже з кінцем 1922 року гаряче взялись за працю й зорганізували Спілку Пролетарських письменників "Гарт". На чолі цієї

спілки стали письменники: В. Еллан, тривкий, випробований, революционер, відповідальний радянський і партійний працьовник, талановитий поет; потім — молодші його товариші — М. Хвилювий, М. Гогансен, В. Сосора, Г. Коцюба, М. Христовий, В. Корняк, В. Поліщук, увійшов і автор цих рядків та інші. Більшість з них — були активні учасники пролетарської революції, інші недавно прилучились до пролетарського руху, але всі були свідомими завдань пролетарського мистецтва й праці, що на них очікувала.

Чому було обрано таку назву — Гарт? Тому, що нова ця організація постановила своєю метою гартувати нове, комуністичне суспільство, організуючи своїми творами свідомість пролетаріату, допомагаючи мистецтвом його боротьбі, його будівництву нового ладу. Гартіванці не ганялися за особливою вишуканістю форми своїх творів, з всякими оригінальними вибриками, але-робовну увагу звертали на те, щоб у творах був пролетарський зміст, щоб провідала думка в них дійсно служила завданням і меті робітничого руху. Перш за все гартіванці подбали, щоб загартувати самих себе, щоб погодитись на спільних думках і шляхах творчості, щоб перетворити самих себе в справжніх ковалів робітничого мистецтва, а свою спілку — в майстерню, ні — в фабрику художнього пролетарського слова. Через те вони не виступали з галасливими маніфестами й універсалами, як інші спілки, а працювали перший час у своїй тісній сем'ї, обговорювали й обміркували всі твори членів своєї спілки, запровадили в свій залуану дисципліну, згідно з якою ніхто з членів спілки не міг друкувати сво-

їх творів, доки спілка не визнає, що вони заслуговують на друку, як справді пролетарські. В своїх творах гартіванці не блукали в хмарах і не шукали якихсь химерних мрій, а відбивали доволітіне життя, малували побут революції, будівництво робітничо-селянської держави, відгукались на всі події й потреби робітничого руху.

Після цієї підготовчої праці над собою, гартіванці пішли в маси, почали ходити на заводи, фабрики, влаштувати революційні вечірки, виступати перед робітниками з доповідями й з читанням своїх творів. Не відразу завоював Гарт для себе читачів і слухачів. Спочатку робітники ставились до гартіванців недовіроливо, не розуміли їх, часом і просто не бажали слухати. Але настирливою, терпеливою працею гартіванці привчили до себе робітництво; на невдачах своїх вчилися самі письменники, вчилися у робітничій маси, намагались збагнути її настрої, її потреби, підходи й засоби до задоволення тих потреб. І кінцем-кінцем робітники зрозуміли, що українська мова — не "дрібно-буржуазна", відчули й зрозуміли українське пролетарське письменство, визнали Гарт своєю спорідненою й необхідною організацією. Гарт здобув собі, завоював українську аудиторію, отримав, зробившись одною з найбільш улюблених робітниками організацій.

(Далі буде.)

Не забувайте про пресовий фонд одинокій української робітничої газети в Канаді — "Українських Робітничих Вістей"!

ЧИ ВИ ВЖЕ ЧИТАЛИ
найновішу книжку відомого робітничого письменника М. РИЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ
що недавно вишла з друку? Якщо немає її ви самі, або ваш знайомий, то поспішайте купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не тратьте вона вартості навіть тоді, як ви перечекаєте її. Це довша повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаєте, то не можете так довго відірватися від книжки, доки не перечекаєте до кінця.

Письменник М. Ричан сам пережив війну і вірно описує всі ті страшні події в старому краю. Читачки "Карпатська ніч" врівночасно багато вчиться і то в найбільш приступний спосіб, бо ця книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, окладина з артистичним малюнком в двох кольорах. Купіть, а ніколи не пожалуйте! Розповсюджені скрізь у книжках.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ ЗА КНИЖКУ.
Замовлення з гришми посилати на таку адресу:
Ukrainian Labor News
Cor. Pritchard & McGregor
Winnipeg, Man.

